

POSTA veya HIZLI KARGO YOLUYLA GELEN EŞYA ve VERGİLENDİRİLMESİ

GOODS DELIVERED VIA MAIL OR FAST SHIPPING AND
ITS TAXATION

Gökhan TERZİ*

ÖZ

Küreselleşme, teknolojik gelişmeler ve özellikle internetin yaygınlaşması ticareti daha kolay ve hızlı yapılabilir hale getirmiştir. Dolayısıyla, tüketiciler için alış-veriş bir tuş kadar yakınlaşmıştır. Günümüzde internet alışverişin en popüler ve tercih edilen yöntemidir. Bu açıdan internet insanlar için adeta bir alış-veriş merkezi haline gelmiştir. Yurt içi ve yurt dışı alışveriş arasındaki farklılıklardan biri de vergilendirmede ortaya çıkmaktadır. Çalışmada, internet üzerinden yurt dışından satın alınarak posta veya hızlı kargo yoluyla gelen eşya ve vergilendirilmesi ele alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Posta, Hızlı Kargo, Vergilendirme, Tek ve Maktu Vergi, Vergi Muafiyeti

JEL Sınıflandırması: H20, K34, R11

ABSTRACT

Globalisation, technological developments and especially widespread of the Internet made trade easier and faster. Thus, shopping for consumers is a touch away. Today, the Internet is the most popular and preferred way of shopping. In this regard, it has also turned into a shopping center for people. One of the differences between domestic shopping and cross-border shopping emerges in taxation. In this study, goods delivered via mail or fast shipping and its taxation are discussed.

Keywords: Mail, fast shipping, taxation, single and cut of tax, tax exemption

Jel Classification: H20, K34, R11

* Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Başmüfettişi

1- GİRİŞ

İnternet üzerinden yurt dışından alışveriş yapan çoğu kimse yaptığı işlem karşısında duruma göre vergi ödeyeceğini bilmemekte ya da ödemesi gerektiği vergi hakkında fikir sahibi olmamaktadır. Dolayısıyla, toplumda pek çok kişinin karşılaştığı vergilendirme işlemi yaygın şekilde bilinmemektedir. Vergilendirme, internet üzerinden satın alınarak posta veya hızlı kargo yoluyla ülkemize gelen eşyanın kıymetinin belirli sınırları aşması halinde ortaya çıkmakta, kişiler bu durumda verginin muhatabı olmaktadır. Verginin varlığından ise **çoğu kez eşyanın taşınmasını sağlayan posta** idaresi veya hızlı kargo şirketi tarafından yapılan bildirim **üzerine** haberdar olunmaktadır.

2- DIŞ TİCARETTE VERGİLER ve MALİ YÜKLER

Posta veya hızlı kargo yoluyla ülkemize gelen eşyanın vergilendirilmesinin anlaşılması bakımından dış ticarete, başka bir deyişle ithalat ve ihracat işlemlerinde uygulanan vergiler ve mali yüklerin bilinmesi yararlı olacaktır.

Ülkeler uyguladıkları dış ticaret politikası ile ekonomik hayata yön verirler. Bu bağlamda gümrük politikası, hükümetlerin müdahale amacıyla kullandığı başlıca araçlardandır. Uygulanacak gümrük politikasındaki en etkili argümanlardan biri de dış ticarete konu vergiler ve mali yüklerdir. Ancak modern ekonomi politikasında dış ticarete konu vergiler ve mali yüklerin gelir amaçlı olmaktan ziyade gümrük politikasının etkili uygulanmasına yönelik olması gerekir(Kural, 2002, 9).

Bu bağlamda, dış ticarete konu vergiler ve mali yüklerin geleneksel amacı olan hazineye gelir sağlamanın yanında; yerli üretimi koruma ve ithalatı kısması ölçüsünde ödemeler dengesi açığını kapama fonksiyonu da ifa etmekte, diğer taraftan çalışma düzeyi, reel ulusal gelir ve dış ticaret hadleri gibi bir dizi değişken üzerinde de önemli etkiler doğurmaktadır(Seyidoğlu, 2015, 163-164). Özellikle son yıllarda ülkemizde uygulanan dış ticaret vergileri irdelendiğinde bunların daha çok bütçeye gelir sağlamaktan ziyade ticaret politikası aracı olarak kullanıldıkları görülmektedir.

4458 sayılı Gümrük Kanunu (GK) uygulamasında ithalat/ihracat vergileri deyimini; eşyanın ithalinde/ihracında ödenecek gümrük vergisi ile diğer eş etkili vergiler ve mali yükleri, tarım politikası veya tarım ürünlerinin işlenmesi sonucu elde edilen bazı ürünlere uygulanan özel düzenlemeler çerçevesinde ithalatta/ihracatta alınacak vergiler ve diğer mali yükleri ifade etmektedir(GK, 1999, 3/9).

Bu açıklamalar çerçevesinde; ülkemizde ithalat sırasında ödenen vergiler ve mali yükler; gümrük vergisi, katma değer vergisi, özel tüketim vergisi, dampainge karşı vergi, telafi edici vergi, damga vergisi, tek ve maktu vergi, toplu konut fonu, tütün fonu, kaynak kullanımı destekleme fonu, kültür fonu/kesinti, çevre katkı payı, bandrol ücreti ve ek mali yükümlülük şeklinde sıralanabilir.

Ülkemizde eşyanın ihracına bağlı vergilere ilişkin herhangi bir kanuni düzenleme yapılmadığından, ihracat konusu ürünler ihracat vergisine tabi bulunmamaktadır. Dolayısıyla, fındık ve deri gibi bazı eşyalarda ihracat sırasında uygulanan fon kesintisi ile Dâhilde İşleme Rejimi kapsamında Avrupa Birliği'ne ihracat edilen ürünlerin üretiminde kullanılan üçüncü ülke menşeli ürünlere için ihracat sırasında tahsil edilen telafi edici vergi dışında, günümüzde yurt dışına çıkışı gerçekleştirilen eşyalar üzerinden ihracat vergisi alınmamaktadır.

İthalat sırasında alındığı yukarıda belirtilen vergilerden tek ve maktu vergi, ticari mahiyette bulunmayan vergiye tabi eşyadan ve sınır ticareti yoluyla serbest dolaşıma girecek eşyadan gümrük vergileri yerine belirli bir tarife üzerinden alınan vergiyi ifade etmektedir. Dolayısıyla, posta veya hızlı kargo yoluyla ülkemize gelen ve ticari yönü bulunmayan eşyaların girişi sırasında kıymete bağlı

olarak alınacak vergi tek ve maktu vergi olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu bağlamda; tek ve maktu vergi, eşyanın ithalatı kapsamında uygulanan bütün vergileri içermekte, başka bir deyişle bu verginin uygulandığı eşyada ayrıca başkaca bir vergi tahsil edilmemektedir.

3- İLGİLİ MEVZUAT DÜZENLEMELERİ

Posta veya hızlı kargo yoluyla ülkemize gelen eşyanın vergilendirilmesine ilişkin temel düzenleme GK'nın 167/1-(4) maddesine dayanmaktadır. Anayasanın 73'üncü maddesinde ifadesini bulan verginin yasallığı ilkesi uyarınca, kanunun anılan maddesinde, değeri 150 Euro'yu geçmeyen eşyanın serbest dolaşıma sokulmasının, başka bir deyişle ülkemize girişinin gümrük vergilerinden muaf olduğu ifade edilmiştir. Kanunun belirtilen maddesinde muafiyetten bahsedilmiş olmakla birlikte, esasen bunun bir istisna olduğunu söylemek daha doğru olacaktır. Nitekim, kişiden ziyade eşyaya yönelik bir uygulama söz konusudur. Bununla birlikte, çalışmada kanunun lafzına bağlı kalınmaya gayret edilmiştir.

Yine söz konusu maddenin ikinci fıkrasında; birinci fıkranın (3) ila (12) numaralı bentlerinde yer alan eşyayı geliş süreleri dâhil tanımlamaya, bunların cins, nevi ve miktarlarını belirlemeye, muafiyet ve istisna uygulanacak tutarları sifıra kadar indirmeye veya iki katına kadar çıkartmaya ve bu muafiyet ve istisnayı farklı eşya itibarıyla birlikte veya ayrı ayrı uygulamaya ve ticari mahiyette bulunmayan vergiye tabi eşyadan alınacak gümrük vergilerini göstermek üzere ilgili kanunlarda belirtilen hadleri geçmemek şartıyla tek ve maktu bir tarife uygulamaya Bakanlar Kurulu yetkili kılınmıştır.

Belirtilen fıkra ile yine verginin yasallığı ilkesinin bir gereği olarak, muafiyete ilişkin yukarı ve aşağı sınırlar kanunda belirtilerek bu sınırlar içerisinde değişiklik yapma yetkisi Bakanlar Kuruluna verilmiştir. Bakanlar Kurulu kanun ile kendisine verilen yetki çerçevesinde konuyla ilgili hususları 4458 sayılı Gümrük Kanununun Bazı Maddelerinin Uygulanması Hakkında 2009/15481 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı (BKK) ile düzenlemiştir.

Zaman içerisinde posta veya hızlı kargo yoluyla getirilen eşyanın muafiyet limitlerinde değişiklikler yapılmış, bu bağlamda 2011/2087, 2016/9616 ve 2018/11510 sayılı BKK'lar ile 2009/15481 sayılı BKK'da yer alan muafiyet sınırları değiştirilmiştir.

Diğer taraftan; posta veya hızlı kargo yoluyla gelen eşyanın gümrük işlemleri bakımından 4 seri numaralı Gümrük Genel Tebliği, uygulamaya yönelik işlemlerin açıklanması bakımından da 2014/7 sayılı Genelge düzenlenmiştir.

4- EŞYANIN VERGİLENDİRİLMESİ

Posta veya hızlı kargo yoluyla Türkiye Gümrük Bölgesindeki (*Türkiye Gümrük Bölgesi; Türkiye toprakları, karasuları, iç suları ve hava sahasından oluşmaktadır.*) bir kişiye gelen, bedeli gönderi başına toplam 22 Avro'yu geçmeyen eşya gümrük vergilerinden muaf tutulmuştur(BKK, 2009/15481, 45/1). Burada 22 Avro olarak belirlenen muafiyet sınırı 26.04.2018 tarihinden itibaren uygulanmaktadır. Söz konusu sınır 15.01.2017-26.04.2018 tarihleri arasında 30 Avro, daha önceki tarihlerde ise 75 Avro şeklinde uygulanmıştır.

22 Avro'luk muafiyet sınırı bütün eşya türlerine yönelik olup, buna ilişkin tek istisnai durum kişisel kullanıma mahsus kitaplar ve benzeri basılı yayınlardır. Bu eşyalar için ise gümrük vergilerinden muafiyet sınırı 150 Avro şeklinde belirlenmiştir(BKK, 2009/15481, 45/1). Söz konusu muafiyet sınırı diğer eşyalarda uygulanan 22 Avro'ya göre daha yüksek olup, önceki dönemlerde bu şekilde bir uygulama mevcut bulunmamaktaydı. 2018/11510 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yapılan bu ayrık muamele ile bilimsel ve kültürel faaliyetlerin desteklenmesi amaçlanmıştır.

Yukarıda belirtilen kıymet limitleri dâhilinde gelen eşya ayrıca belirli şartlara da sahip olmalıdır. Bu çerçevede; eşyanın ticari miktar ve mahiyet arz etmemesi, yabancı bir ülkeden posta veya hızlı kargo yoluyla gelmesi ve brüt 30 kilogramı geçmemesi gerekmektedir(BKK, 2009/15481, 62/2). Belirlenen muafiyetin aynı kişi tarafından kullanılmasının süreklilik arz etmesi halinde, diğer bir deyişle ticari miktar ve mahiyet taşıması durumunda muafiyet kullanımına sınırlama getirilebilmektedir(BKK, 2009/15481, 45/2). Böylece, muafiyet uygulamasının ticari faaliyet kapsamında suiistimal edilerek önlenmesi amaçlanmıştır. Dolayısıyla, muafiyetin uygulanabilmesi için işlemin ticari mahiyet taşıması ve tutarının da yukarıda belirtilen 22/150 Avro sınırını aşmaması gerekmektedir.

Belirtilen sınırların 1500 Avro'ya kadar aşılması halinde eşyanın vergilendirilmesi gerekmekte ve aşan değer üzerinden tek ve maktu bir vergi tahsil edilmektedir. Tek ve maktu vergi uygulaması ise 22 Avro sınırına tabi eşyanın geldiği ülkeye bağlı olarak farklılık arz etmektedir. Tek ve maktu vergi eşyanın; Avrupa Birliği ülkelerinden doğrudan gelmesi durumunda %18, diğer ülkelerden gelmesi durumunda ise %20 oranında uygulanmaktadır. Ancak, eşyanın 150 Avro'luk sınıra tabi kitap veya benzeri basılı yayın olması halinde ise tek ve maktu vergi uygulamasında oran %8 olmaktadır(BKK, 2009/15481, 62/1). Böylece, bu eşyadaki muafiyet sınırının yüksek tutulmasında olduğu gibi muafiyet sınırının aşılması halinde oran olarak da daha az vergi alınarak bilimsel ve akademik çalışmaların özendirilmesi öngörülmüştür.

Diğer taraftan, posta veya hızlı kargo yoluyla getirilen eşyanın 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanununa ekli (IV) sayılı listede bulunması durumunda yukarıdaki oranlara ilave %20 oranında vergi uygulanması gerekmektedir(BKK, 2009/15481, 62/1). Özel Tüketim Vergisi Kanunu'na ekli söz konusu listede; havyar, güzellik malzemeleri, kürk, cep telefonu, kitap, gazete, beyaz eşya, elektrikli ev aletleri, kıymetli taşlar, vb. ürünler yer almaktadır. Burada dikkat çeken husus, muafiyet sınırını aşan kitap veya benzeri basılı yayınların belirtilen (IV) sayılı liste kapsamında olması nedeniyle %20 oranında ilave bir vergiyle karşılaşacağıdır.

Özet olarak ifade etmek gerekirse; posta veya hızlı kargo yoluyla gelen ve kıymeti 22-1500 Avro arasında bulunan eşya için eşyanın geldiği ülkeye bağlı olarak %18 veya %20 oranında, istisnai bir durum olarak kıymeti 150-1500 Avro arasında bulunan kişisel kullanıma mahsus kitap veya benzeri basılı yayınlar için ise %8 oranında tek ve maktu vergi tahsil edilmesi, ayrıca eşyanın Özel Tüketim Vergisi Kanunu eki (IV) sayılı listede olması halinde ise bu oranlara ilave %20 daha vergi alınması, kıymeti belirtilen sınırların (22/150 Avro) altında bulunan eşyaya ise muafiyet uygulanması gerekmektedir.

Burada vurgulanması gereken önemli bir husus eşyanın kıymetinin 22/150 Avro sınırını aşması halinde 22/150 Avro'luk kısma muafiyet uygulanmayacağıdır(Genelge, 2014/7, 4). Söz konusu durum bu haliyle yolcu beraberisi eşyanın vergilendirilmesinden ayrılmaktadır. Çünkü yolcu beraberisi eşya muafiyeti uygulamasında 430/150 Avro'luk muafiyet sınırı (*Yolcu beraberisinde getirilen eşyada 430 Avro muafiyet sınırı bulunmaktadır. Ancak, yolcunun 15 yaşından küçük olması halinde söz konusu sınır 150 Avro olarak uygulanmaktadır.*) düşüldükten sonra kalan tutar üzerinden vergilendirme yapılmakta iken (BKK, 2009/15481, 63/1), posta veya hızlı kargo yoluyla gelen eşyada muafiyet değerlerinin aşılması halinde, muafiyet miktarına tekabül eden vergi düşülmeden, diğer bir deyişle kıymetin tamamı üzerinden vergilendirme yapılmaktadır.

Posta veya hızlı kargo yoluyla gelen eşyanın tek başına kıymetinin 1500 Avro'yu aşması halinde ise söz konusu eşyaya dış ticaret rejimi kapsamında yürürlükte bulunan ithalat vergileri ve ithalat mevzuatı hükümleri uygulanmaktadır(BKK, 2009/15481, 63/2).

5- EŞYANIN KIYMETİ

Posta veya hızlı kargo yoluyla gelen eşyanın kıymeti vergilendirme açısından önem arz etmektedir. Nitekim, muafiyet uygulanmasında ya da tek ve maktu verginin belirlenmesinde esas alınacak, eşyanın kıymeti ve buna ilişkin bilgi ve belgelerdir.

Bu bakımdan eşyanın kıymeti, ibraz edilen faturaya, satış fişine veya eşya bedelinin ödendiğine ilişkin belgeye göre belirlenmektedir. Söz konusu belgelerin ibraz edilememesi veya ibraz edilen belgelerde kayıtlı kıymetin düşük bulunması halinde, eşyanın kıymeti gümrük idaresince belirlenmektedir(BKK, 2009/15481, 63/3).

Posta veya hızlı kargo yoluyla gelen eşyanın kıymetinin muafiyet limitleri dahilinde olup olmadığının tespitinde ödenen kargo ücreti dikkate alınmamaktadır. Diğer taraftan, aynı gönderici tarafından Türkiye'deki bir alıcı adına gönderilen aynı taşıma belgesi/konşimento kapsamındaki gönderiler bir bütün teşkil ederek tamamının kıymeti birlikte dikkate alınmaktadır(Genelge, 2014/7, 5).

Tüketiciler tarafından muafiyet sınırlarında kalınarak vergi ödenmemesi bakımından eşyanın satın alındığı firmadan kıymetin düşük gösterilmesine yönelik talepte bulunulması, eşyanın hediye vb. şekillerde bedelsiz olarak gösterilmesi ve satıcı tarafından da buna yönelik belge düzenlenmesi bilinen ve sıkça da başvurulan bir olgudur. Burada önemli olan husus, bu gibi durumlarda dahi eşyanın kıymetinin emsal fiyatlar çerçevesinde nihai olarak gümrük idaresinin takdirinde olduğudur.

6- EŞYANIN GÜMRÜK İŞLEMLERİ

Posta veya hızlı kargo yoluyla getirilen eşyanın gümrük beyanı ve diğer gümrük işlemleri, posta idaresi ile Gümrük ve Ticaret Bakanlığınca yetkilendirilen hızlı kargo şirketleri tarafından dolaylı temsil suretiyle yerine getirilmektedir(BKK, 2009/15481, 126). Söz konusu şirketler, kendilerine verilen yetki kapsamında işlemlerin yapılmasında eşyanın alıcısını, ayrıca başka bir işleme gerek kalmadan temsil etmektedir. Şirketlerin bu yetkilerini kullanmaları sırasında vekâletname ibrazı aranmamaktadır. Eşyanın teslim ve tesellümüne ilişkin belgelerin alıcı tarafından imzalanması bu yetkinin kendileri hesabına kullanıldığının kabul edildiği anlamına gelmektedir(Gümrük Genel Tebliği, 2013, 7/3).

Dolayısıyla, posta veya hızlı kargo yoluyla gelen eşyanın gümrük işlemlerinde ilgili posta idaresi ile yetkili hızlı kargo şirketi gümrük işlemlerinin yapılması bakımından gümrük müşaviri çalıştırarak bu işlemleri yerine getirmektedir. Bu amaçla, eşyanın alıcısı tarafından kendilerine vekaletname verilmesine de gerek bulunmamaktadır.

Yetkili posta idaresi veya hızlı kargo şirketinin, yaptığı gümrük işlemleri kapsamında verdiği hizmet karşılığında gümrük müşavirliği, ordino, terminal vb. isimler altında ilave ücret alması mümkün değildir. Bunun yanında, muafiyet sınırını (22/150 Avro) aşmayan eşya işlemleri için hiçbir surette; bu sınırları aşan eşya işlemleri için ise gönderinin geldiğine dair bildirimden alıcıya yapıldığı tarihten itibaren ilk üç gün için ardiye ücreti alınamamaktadır(BKK, 2009/15481, 127). Başka bir deyişle, tek ve maktu vergiye tabi eşya için ardiye ücreti alıcıya yapılan bildirimden üç gün sonra alınabilir hale gelmektedir.

7- VERGİLENDİRMEDE SORUMLULUK

Dolaylı temsilci yetkisi verilen posta idaresi veya hızlı kargo taşımacılığı şirketleri, düzenleyip imzaladıkları gümrük beyannamesi veya beyanname olarak kabul edilen diğer belgelerden dolayı gümrük mevzuatı uyarınca vergi kaybına neden olan bir fiilin işlendiğinin, eşyanın beyanına ilişkin yurt

dışından gönderilen belgelerde yer alan bilgiler doğrultusunda bilindiği veya bilinmesi gerektiği hal-lerde, ortaya çıkan kamu alacağından tüzel kişilik olarak alıcı ile birlikte müteselsil sorumludur(BKK, 2009/15481, 128/1). Dolayısıyla, posta idaresi veya hızlı kargo firmaları vergi kaybı doğuran işlemler-de bu durumun bilinmesi koşuluyla eşyanın alıcısı ile birlikte müteselsil sorumlu tutulmuştur.

8- POSTA VEYA HIZLI KARGO YOLUYLA GETİRİLEMEYECEK EŞYALAR

Posta veya hızlı kargo yoluyla gelen eşyanın belirli kıymet ve ağırlık limitine sahip olması, ticari miktar ve mahiyet arz etmemesi gerekmektedir. Bunun yanında, tür itibariyle de bazı eşyaların posta veya hızlı kargo yoluyla ülkemize getirilmesi mümkün bulunmamaktadır.

Posta veya hızlı kargo yoluyla getirilemeyecek eşyalar Gümrükler Genel Müdürlüğüne belirtilmiştir(Genelge, 2014/7, 7-16). Bunun yanında, 2009/15481 sayılı Kararda da buna ilişkin bazı hükümlere yer verilmiştir. Söz konusu eşyalar genel itibariyle aşağıda belirtilmiştir.

8.1- Cep Telefonu

Cep telefonunun muaf olarak yurda girişi ancak yolcu beraberli kişisel eşya statüsünde olma-sı halinde mümkün bulunmaktadır. Bu da iki takvim yılında 1 adet ile sınırlandırılmıştır. Dolayısıyla, vergileri ödenmek suretiyle de olsa cep telefonunun posta veya hızlı kargo yoluyla getirilmesi söz konusu değildir. Ayrıca, yolcu beraberli eşya kapsamında olsa bile, yolculuk öncesi veya sonrasında posta veya hızlı kargo yoluyla gönderilen cep telefonunun da muaf olarak girişi mümkün değildir.

8.2- Takviye Edici Gıdalar ve Sporcu Gıdaları

5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanununun 3/1-(65) maddesinde ta-nımlanan takviye edici gıdalar ile 2003/42 sayılı Türk Gıda Kodeksi Sporcu Gıdaları Tebliğinin 4'üncü maddesinde belirtilen sporcu gıdalarının aşağıda belirtilen istisnalar dışında posta veya hızlı kargo yoluyla getirilmesi mümkün bulunmamaktadır.

Takviye edici gıdalar söz konusu kanun maddesinde; *“normal beslenmeyi takviye etmek amacıyla, vitamin, mineral, protein, karbonhidrat, lif, yağ asidi, amino asit gibi besin öğelerinin veya bunların dışında besleyici veya fizyolojik etkileri bulunan bitki, bitkisel ve hayvansal kaynaklı maddeler, biyo-aktif maddeler ve benzeri maddelerin konsantre veya ekstraktlarının tek başına veya karışımlarının, kapsül, tablet, pastil, tek kullanımlık toz paket, sıvı ampul, damlalıklı şişe ve diğer benzeri sıvı veya toz formlarda hazırlanarak günlük alım dozu belirlenmiş ürünler”* şeklinde ifade edilmiştir.

Sporcu gıdaları ise anılan Tebliğde; *“spor yapanların özel beslenme ihtiyaçlarını karşılamalarına veya performanslarını en iyi düzeyde gösterebilmelerine yardımcı olmak amacıyla özel olarak formü-le edilmiş; karbonhidrat miktarı yüksek ürünler, spor içecekleri, protein ve protein bileşenleri içeren ürünler”* olarak sıralanmıştır.

Ancak, takviye edici ve sporcu gıdalarını doktor tavsiyesi ile kullanan kişilerin, hastalıklarına dair resmi hastaneden alınmış raporu veya doktor önerisine dair reçeteyi, milli sporcuların ise milli spor-cu belgesini ilgili gümrük idaresine ibraz etmeleri halinde posta veya hızlı kargo yoluyla bu ürünleri getirmelerine izin verilmektedir.

Bunun yanında, çölyak ve fenilketonüri veya diğer metabolizma hastalıkları için tüketilmek üzere getirilen glutensiz un ve benzeri nitelikteki diğer gıda ürünleri 2003/33 sayılı Türk Gıda Kodeksi Glu-tensiz Gıdalar Tebliği ile 2012/4 sayılı Gluten İntoleransı Olan Bireylere Uygun Gıdalar Tebliği kapsa-

mında yer alması, dolayısıyla takviye edici gıda olarak değerlendirilmemesi nedeniyle miktar ve değer itibarıyla kişisel tüketime konu olması kaydıyla posta veya hızlı kargo yoluyla getirilebilmektedir.

8.3- Kozmetik Ürünler

Kozmetik ürünler 5324 sayılı Kozmetik Kanununun 2'nci maddesinde; *"insan vücudunun epiderma, tırnaklar, kıllar, saçlar, dudaklar ve dış genital organlar gibi değişik dış kısımlarına, dişlere ve ağız mukozasına uygulanmak üzere hazırlanmış, tek veya temel amacı bu kısımları temizlemek, koku vermek, görünümünü değiştirmek ve/veya vücut kokularını düzeltmek ve/veya korumak veya iyi bir durumda tutmak olan bütün preparatları veya maddeleri"* şeklinde belirtilmiştir. Söz konusu ürünlerin posta veya hızlı kargo yoluyla getirilmesi mümkün bulunmamaktadır.

8.4- Alkol ve Tütün Ürünleri

Alkol ve tütün ürünlerine yönelik muafiyet yalnızca yolcu beraberinde getirilmek **şartıyla** her yolcu için belirli miktarlarla sınırlandırılmıştır. Dolayısıyla, alkol ve alkollü ürünler ile tütün ve tütün ürünlerinin posta veya hızlı kargo yoluyla getirilmesi mümkün değildir. Bunun yanında, elektronik sigara ve her tür kartuşların ilgili kanun kapsamında tütün ürünü kabul edilmesi nedeniyle posta veya hızlı kargo yoluyla ithali yasak bulunmaktadır.

8.5- Uyuşturucu ve Uyarıcı Etkiyeli Haiz Maddeler

2313 sayılı Uyuşturucu Maddelerin Murakabesi Hakkında Kanun kapsamında bulunmamakla birlikte, uyuşturucu ve uyarıcı etkiye haiz maddelerin posta veya hızlı kargo yoluyla getirilmesi mümkün değildir.

8.6- Silah ve Tüfekler

Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Yönetmelik kapsamında yer alan kişiler hariç, yurtiçinde kayıt ve ruhsatı bulunmayan silah ve tüfeklerin ithali mümkün olmadığından söz konusu eşyanın posta veya hızlı kargo yoluyla da getirilmesi yasak bulunmaktadır.

8.7- Tohum ve Canlı Bitkiler

Üretim ve dikim materyali olarak kullanılan tohum ve benzeri materyal ile topraklı ve/veya köklü süs bitkisi gibi canlı bitkilerin posta veya hızlı kargo yoluyla getirilmesi söz konusu değildir.

9- SONUÇ

Posta veya hızlı kargo yoluyla gelen eşyaya ilişkin olarak tüketici odaklı yeterli bir bilinçlenmenin olmadığı görülmektedir. Bu sebeple bazı durumlarda internet üzerinden satın alınan eşyanın muafiyet sınırları dışında bulunması nedeniyle ödenmesi gereken vergi dolayısıyla eşyanın alıcısı nezdindeki maliyeti artmakta, hatta eşya yurt içi fiyatlara göre daha pahalı hale gelebilmekte, kimi durumlarda eşyanın geri gönderilmesi de söz konusu olabilmektedir.

Çoğu kere eşyanın vergiye tabi olduğu, posta idaresi ya da kargo şirketi tarafından yapılan bildirim üzerine öğrenilmektedir. Bu durumun nedenlerinden biri de konuyla ilgili mevzuatın karmaşık bir yapıda bulunmasıdır. Bu bağlamda, tüketicilerin bilinçlendirilmesi amacıyla, uygulamaya dair esasların geniş kitlelere ulaşacak şekilde paylaşılması önem arz etmektedir.

Posta veya hızlı kargo yoluyla gelen ve kıymeti belirli sınırları (22/150 Avro) aşmayan eşyaya gümrük vergilerinden muafiyet sağlanmaktadır. Kıymeti 22-1500 Avro arasında bulunan eşya için ise eşyanın geldiği ülkeye bağlı olarak %18 veya %20 oranında, istisnai bir durum olarak da kıymeti 150-1500 Avro arasında bulunan kişisel kullanıma mahsus kitap veya benzeri basılı yayınlar için ise %8 oranında tek ve maktu bir vergi uygulanmaktadır. Ayrıca, gelen eşyanın Özel Tüketim Vergisi Kanunu eki (IV) sayılı listede bulunması halinde, belirtilen oranlara ilaveten %20 daha vergi alınması gerekmektedir.

Posta veya hızlı kargo yoluyla getirilen eşya uygulamasında dikkat çeken önemli bir nokta muafiyet limitinin zamanla azaltılması olmuştur. Bu çerçevede, 15.01.2017 tarihinden önce 75 Avro olarak uygulanan muafiyet sınırı anılan tarihten sonra 30 Avro'ya ve 26.04.2018 tarihi itibarıyla de 22 Avro'ya düşürülmüştür. Bu durum, internet üzerinden yapılan satın alımları azaltacak olmakla birlikte, tüketicileri vergiden kaçınmaya/kaçırmaya yönelik davranışlara yöneltebilecek niteliktedir. Bu bağlamda, muafiyet sınırlarının ortaya çıkabilecek bu türden sorunlara mahal vermeyecek şekilde optimal bir düzeyde olması önem arz etmektedir.

KAYNAKÇA

- 4458 sayılı Gümrük Kanunu. Ankara: 04.11.1999 tarihli 23866 sayılı Resmi Gazete.
- 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanunu. Ankara: 12.06.2002 tarihli 24783 sayılı Resmi Gazete.
- 5324 sayılı Kozmetik Kanunu. Ankara: 30.03.2005 tarihli 25771 sayılı Resmi Gazete.
- 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu. Ankara: 13.06.2010 tarihli 27610 sayılı Resmi Gazete.
- 2009/15481 sayılı 4458 sayılı Gümrük Kanununun Bazı Maddelerinin Uygulanması Hakkında Karar. Ankara: 07.10.2009 tarihli 27369 sayılı Resmi Gazete.
- 2011/2087 sayılı 4458 sayılı Gümrük Kanununun Bazı Maddelerinin Uygulanması Hakkında Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar. Ankara: 20.08.2011 tarihli 28031 sayılı Resmi Gazete.
- 2016/9616 sayılı 4458 sayılı Gümrük Kanununun Bazı Maddelerinin Uygulanması Hakkında Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar. Ankara: 31.12.2016 tarihli 29935 sayılı 2. Mükerrer Resmi Gazete.
- 2018/11510 sayılı 4458 sayılı Gümrük Kanununun Bazı Maddelerinin Uygulanması Hakkında Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar. Ankara: 11.04.2018 tarihli 30388 sayılı Resmi Gazete.
- 2003/42 sayılı Türk Gıda Kodeksi Sporcu Gıdaları Tebliği. Ankara: 06.12.2003 tarihli 25308 sayılı Resmi Gazete.
- 4 Seri Numaralı Gümrük Genel Tebliği. Ankara: 10.03.2013 tarihli 28583 sayılı Resmi Gazete.
- 2014/7 sayılı 24.03.2014 tarihli Genelge. Ankara: Gümrükler Genel Müdürlüğü. Gümrük ve Ticaret Bakanlığı.
- KURAL, Y. N. (2002). Kaçakçılığın Men ve Takibine Dair Kanun. İstanbul: Uysen Yayınları. 2. bsk.
- SEYİDOĞLU, H. (2015). Uluslararası İktisat. İstanbul: Güzem Can Yayını. 20. bsk.
- T.C. Anayasası. Ankara: 09.11.1982 tarihli 17863 sayılı Resmi Gazete.